

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Musikk og sang i barnehagen

Music and song in kindergarden

Av Marte Engh

Kandidatnummer: 16

Barnehagelærer

Avdeling for lærerutdanning og idrett

03.01.2018

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Innholdsliste

BACHELOROPPGAVE	1
1.0 INNLEDNING	3
2.0 OPPGAVENS OPPBYGNING	3
2.0 TEORI	4
2.1 MUSIKK OG SANG.....	4
2.1.1 <i>Musikk</i>	4
2.1.2 <i>Sang</i>	5
2.2 KOMMUNIKASJON	8
2.3 BARNEHAGEN I FOKUS.....	10
3.0 METODE	12
3.1 VALG AV METODE:.....	12
3.2 INTERVJU:	13
3.3 VALG AV INFORMANTER:	13
3.4 ETISKE HENSYN:	13
3.5 DATAINNSAMLING:	14
3.6 BEARBEIDING AV DATA:.....	14
3.7 KILDEKRITIKK:	14
4.0 EMPIRI	15
4.1 MUSIKK OG SANG.....	15
4.2 KOMMUNIKASJON	15
4.3 BARNEHAGEN I FOKUS.....	16
4.3.1 <i>Pedagogenes ansvar</i>	17
5.0 DRØFTING	17
5.1 MUSIKK OG SANG.....	17
6.0 AVSLUTNING	21
6.1 KONKLUSJON	21
7.0 LITTERATURLISTE	22
8.0 VEDLEGG	23
8.1 INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA FOR INTERVJU	23
8.2 INTERVJUGUIDE	24

1.0 Innledning

I min bacheloroppgave har jeg valgt å skrive om temaet musikk og sang i barnehagen. Helt fra jeg var liten har musikk, sang og dans vært en stor del av mitt liv, og noe jeg verdsetter veldig høyt. Jeg føler at min tilknytning til musikk, sang og dans er fundamentalt etablert i meg som menneske, og har hjulpet meg mestre mange ulike situasjoner gjennom årenes løp. Min musikalske side har vist seg å bli en uttrykksform jeg kan benytte meg av dersom jeg ønsker å vise meg fra min kunstneriske side. Jeg kan via dette spre glede og latter, så vel som formidle noe via lyd og bevegelse. Det har også blitt en måte for meg å håndtere motgang og vonde tider på. Musikk, sang og dans har rett og slett blitt en stor del av meg, og er også en stor del av grunnlaget til at jeg valgte å begynne på barnehagelærerstudiet.

I rammeplanen står det *"I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barn anledning til utforskning, fordyping og progresjon"* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Videre står det i rammeplanen at barnehagen skal være en arena som skal legge til rette for at barna skal være sammen om de estetiske opplevelsene. Med de estetiske opplevelsene menes da alt fra sang, dans, musikk og kunst, til film og litteratur med mer. (KD, 2017, s. 32). Da jeg begynte på barnehagelærer var musikk og sang fag jeg ble veldig glad i, men syntes vi hadde for lite fokus på gjennom utdanningen. Jeg fant tidlig ut at dette var noe jeg ville lære meg mer om og på sikt ha som tema i min bacheloroppgave.

I mine praksisperioder la jeg merke til at de ulike barnehagene benyttet musikk og sang på forskjellig måter og syntes dette var interessant. Hvorfor gjorde de det? Noen brukte musikk veldig mye, mens andre brukte musikk og sang veldig lite, nesten ingenting. Jeg ville finne ut av om musikk og sang er av betydning i barnehagehverdagen generelt og hvor mye det påvirker barns utvikling i forholdt til språk, kommunikasjon og forståelse.

På bakgrunn av dette ble problemstillingen min slik:

"Hvordan kan pedagogiske ledere benytte musikk og sang i barnehagehverdagen til utvikling av barns kommunikasjonsevne og språkferdigheter?"

2.0 Oppgavens oppbygning

I denne delen vil jeg forklare hvordan oppgaven er bygget opp. Først ut ønsker jeg å påpeke en aktuell opplysning. For å sikre det faglige aspektet i min problemstilling, har jeg valgt å

benytte meg av tre fagutdannede pedagogiske ledere i barnehager som mine informanter til empirien og påfølgende drøfting.

Oppgavens første del omhandler teori. Den er delt opp i tre hoveddeler. Musikk og sang, kommunikasjon og barnehagen i fokus. Her har jeg samlet relevant teori fra professorer, doktor- og mastergradspedagoger, spasielpedagoger, faglitterære forfattere og styringsdokumentet "Rammeplan for barnehagen". Deretter påfølger del to som tar for seg metode. Jeg har i denne oppgaven valgt kvalitativ metode, ved bruk av intervjuer. Del tre er empiridelen, hvor deler av de mest sentrale funnene i empirien belyses. Til slutt drøfter jeg empirien og teorien opp i mot hverandre og ser om det finnes hold i det teoretiske satt i perspektiv mot den reelle situasjonen i barnehagehverdagen til mine informanter og deres respektive barnehager. Dette settes igjen opp mot min problemstilling. Oppgaven rundes av med en avslutning, hvor jeg trekker en konklusjon og besvarer min egen problemstilling, i tråd med informasjonsanalysen og drøftingen som er gjennomført i oppgaven.

2.0 Teori

Hensikten med teoridelen er å finne frem til, studere og få en dypere forståelse for emnet som er valgt til bacheloroppgaven. I gjeldene tilfelle handlet det om å finne mest mulig relevant litteratur og annet faglig materiale som kunne knyttes til problemstillingen. Etter gjentatte seleksjonsprosesser beholdt jeg det jeg anslo ville være mest relevant for oppgavebesvarelsen, og dernest påfølgende drøfting opp mot empiri. De ulike temaer i oppgaven belyses kontinuerlig av ulike faglitterære perspektiv.

2.1 Musikk og sang

2.1.1 Musikk

For å beskrive ulike perspektiver av temaet *Hva er musikk*, tar Sæther utgangspunkt i fire ulike aspekter. *"..hverdagssituasjoner, ulike filosofiske, psykologiske og antropologiske oppfatninger av musikk"* (Sæther & Angelo, 2012, s. 12). Sæther sikter via dette til at man kan se på musikk som et fysisk fenomen, et kommunikasjonsmedium, og en måte å formidle estetiske uttrykk på (Sæther & Angelo, 2012, s. 12). Sæther poengterer at det er svært vanskelig å finne én altomdekkende definisjon på begrepet musikk. Dette, fordi musikk er et omfattende og bredspektret begrep, og kan bety svært forskjellige ting fra individ til individ. (Sæther & Angelo, 2012, s. 41).

Musikkprofessor Even Rud (1996) hevder at musikk kan knyttes direkte til opplevelser, erfaringer, og minner gjennom hele livsløpet. At musikk man hørte på under en bestemt hendelse eller opplevelse, vil kunne frembringe minner og følelser knyttet til nettopp denne musikken. Eksempelvis en hyggelig reise med kjæresten, en tidsperiode med vennegjengen i oppveksten eller liknende (Sæther & Angelo, 2012, s. 12). I form av musikk som sang og musikkjangre, mener Rud at vårt selektive og prefererte musikkvalg også vil kunne være med på å bestemme vår identitet, og hvordan vi ønsker at andre mennesker rundt oss skal oppfatte oss. Det blir på denne måten en personlig uttrykksform for vår egen identitet (Sæther & Angelo, 2012, s. 13).

Musikkprofessor Finn Benestad (1993) belyser musikk med en annen form for definisjon. Han hevder at musikk er *”Et fellesmenneskelig språk»* at *«musikk er hjertets tale – fra menneske til menneske”* (Sæther & Angelo, 2012, s. 13).

Koppen beskriver musikk som menneskelig systematiserte lyder, og som frekvenser i luften, som utvikler lyd i et resonansrom (Moberg, 2014, s. 45). Hun nevner flere oldtids filosofer som har ulik måte å beskrive musikk på. Koppen drar knytning helt tilbake til et par hundre år før Kristus og sikter til filosofene Platon, Aristoteles og Pytagoras. Forutnevnte beskrev i sin tid blant annet at musikk var noe som var delaktig i dannelsen av mennesker. Dette kan videre gjenspeiles i senere tid gjennom musikkens historie (Moberg, 2014, s. 45).

Koppen hevder at musikk er en kommunikasjonsmetode, tilsvarende et eget språk. Hun mener med dette at kommunikasjonsmetoden innehar den evne at den kan knytte folk sammen, tross ulike menneskelige verbale språk, og dertil manglende språklig forståelse (Moberg, 2014, s. 45).

2.1.2 Sang

Musikkpsykologen Swanwick definerer sang som *”Interessant lyd, ekspressivt integrert i ei form eller at musikk er lyd, uttrykk og struktur”* (Bakke, Jenssen & Sæbø, 2012, s. 79).

Ettersom lyd eller klang er noe av det første et spedbarn viser interesse for, mener Sæther at det er viktig at moren snakker til barnet fra første stund. Lyden av mor er noe barnet etter hvert vil danne et forhold til og kjenne igjen. Barnet kan gjenkjenne moren sin stemme ved klangfargen. Dette er tonene og dynamikken i talespråket. Tilsvarende vil moren kunne skille mellom sitt eget barns gråt og lyder fra andre barn (Bakke et al., 2012, s.79).

Bjørkvold (1979) skriver i sin teori at barnesang har forskjellige bruksområder. Bjørkvold splitter opp bruksområdene i tre hoveddeler. *”Imiterende sang, sang som direkte*

kommunikasjon, og sang som løse handlingsledsagelse, eller spontane sanglige uttrykk rettet mot seg selv” (Sæther & Angelo, 2012, s. 104). Sæther mener at Bjørkvold betegner sang som en uttrykkningsform for barna. Videre skildrer Sæther Bjørkvolds teori om barnas lek og hvor og hvordan lydene kommer inn i barns lek. Eksempelvis hvordan de imiterer lyder fra biler, heisekraner, mennesker eller dyr. Hvordan spontansangen kan fremkomme i leken. Ikke nødvendigvis da med samme teksten som i originalsangen, men som en ledsagelse til det barnet gjør. Han påpeker at følelser kan ha direkte innvirkning på hvordan spontansang oppstår, innholdet i teksten, så vel som utførelsens emosjonelle uttrykk. Sæther forklarer videre at sang kan forekomme som direkte kommunikasjon gjennom kommandoer eller gjennom samtaler mellom barn/voksen eller barn/barn når de leker sammen (Sæther & Angelo, 2012, s. 104-105).

Spontansang

Standal skriver i boken sin at spontansang er noe man hører fra barn i tidlig alder når de gjør ting. Videre skriver Standal at tonene og melodiene kan kjennes igjen i kjente sanger, men med annen tekst, og ofte bare toner og nynning. Spontansang blir ofte brukt til å imitere det barna holder på med, og syntes det er spennende (Standal, 1994, s. 35).

I følge Bjørkvold er spontansang en viktig del av barnas hverdag. Spontansang utgjør en vesentlig del av barnekulturen, hvilket omfatter musikk, kroppsbevegelser, lyder, ord og sang. Det er forskjellige måter å fremstille det musiske på, og man hører stor forskjell på hva barnet faktisk ønsker å uttrykke. Det er forskjell på et hylende skrik i en krangel eller fordi barnet ikke vill noe, og når barnet sitter og tegner eller leker og nynner på en sang. Bjørkvold mener at, på samme måte som vi voksne klarer å uttrykke oss verbalt, bruker barna det nonverbale, lyder eller ord som kan beskrive sine følelser. Og dette gjør de i de ulike sosiale situasjonene (Bjørkvold, 2014, S.77).

Koppen beskriver nyfødte barn som et umiddelbart syngende folkeslag. Hun hevder at denne type spontansang er deres første kommunikasjonsmetode. Kommunikasjonen foregår i denne perioden i form av lyder, tonefall, ut mot verden rundt dem og med seg selv. Koppen hevder at barn gjennom spontansang forklarer sin egen lek via selvlagde tekster, og erter hverandre gjennom bruk av kjente sangformler. Koppen drar også frem beskrivelser formet av Bjørkvold (1979). Blant annet at han hevder at barnesang som kommunikasjon er fortreffelig, og at barn benytter sang i en reke ulike kommunikasjonsituasjoner. Der nevnes, som bekrivelse av en hendelse, eksempel vis *nam-nam-nam*, dersom de spiser noe de liker. I

form av kommandoer, protester, roping til hverandre, erting, formidling, spørsmål og svar osv. Koppen hevder at det unike med denne formen for spontansang fra barn er at den i slike tilfeller ikke er direkte påvirket av de voksne. Den kommer direkte fra barna og i form av det de ønsker å uttrykke. Videre skriver hun at spontansang kan deles opp i 3 ulike grupper; flytende sang, ferdigsanger og formelsanger (Moberg, 2014, s. 52).

Flytende sang

I følge Sæther bruker de yngre barna ofte usammenhengende lyder. De uttrykker seg ved komposisjon av lyder slik at man skjønner hva de vil uttrykke og på en måte hvor de vet de vil oppnå den oppmerksomheten de ønsker. Bjørkvold skriver i sin teori, tilsvarende Koppens teori, om begrepet "*flytende sang*" (Sæther & Angelo, 2012, s. 105). Dette er et begrep som innebærer forskjellige toner i en sammenheng som går både på inn-pust og ut-pust (Sæther & Angelo, 2012, s. 105).

I Standal sin teori hevder han at små barn lager lyder/toner som glir over hverandre og danner en melodi med hensikt. Han skriver videre at flytende sang oftest benyttes når barn holder på med en aktivitet (Standal, 1994, s. 33).

I Koppens teori beskriver hun at flytende sang handler om fri improvisasjon mellom tale og melodi. Her avviker sammensetningen av toner, ord og setninger, fra trykksettingen og melodien i vår dagligdagse tale (Moberg, 2014, s. 53).

Ferdigsanger

Sæther hevder at Bjørkvold skiller mellom to andre former for spontan sang, *ferdigsanger* og *sangformler*. Ferdigsanger handler om de sangene som barna kan og tar i bruk i ulike situasjoner. Små barn vil ikke synge de riktige ordene i hele sangen, men vil gjenkjenne sangen etter hvert som den blir sunget. Videre skriver Sæther at små barn vil kunne synge de siste ordene på en setning i sangen. Barnet vil ta pauser i sangene, men vil være med på det barnet kan. Bjørkvold hevder videre at barn er lydproduserende, de vil være med på sangene, men ha lengre pauser og hoppe inn i sangen der de kan teksten. Sæther skriver at selv om de tar lange pauser vil de synge sangen inni seg (Sæther & Angelo, 2012, s.105). Han fortsetter med at musikken til barnet blir brukt på et senere tidspunkt som utgangspunktet til improvisasjon i barnets lek. Store barn viderefører denne sangen til mindre barn, men med andre tekster. Dette er et godt eksempel på oraloverføring, skriver Sæther (Sæther & Angelo, 2012, s. 106).

I Koppen sin teori handler ferdigsanger om de sangene som barna har tillært seg, fra barnehagen, hjemmet eller andre arenaer. Teksten kan gjerne fremstå omformet for å beskrive det barnet ønsker å kommunisere, men melodien er tilnærmet den samme. Tekstene handler ofte om det barna gjør, enten om det er i lek, ved måltid eller ellers på dagen (Moberg, 2014, s. 53).

Sangformler

I følge Sæther skriver Bjørkvold at sangformler tas i bruk av barn i tre-års alderen og at sangformler gjerne består av sang-ord med ulike funksjoner (Sæther & Angelo, 2012, s. 107-108). *”Denne formen for sang er ikke en konkretisering av leken, men i stedet utgjør den en symbolfunksjon og adresseres vanligvis til en mottaker”* (Sæther & Angelo, 2012, s. 108). Videre skriver Sæther at formlene kan fungere som påkallelse og invitasjon til lek. De kan også være aggressive, imiterende, spørrende, fortellende eller beskrivende (Sæther & Angelo, 2012, s. 109).

I følge Koppen benyttes gjerne formelsanger når barna skal rope noe, erte noen eller har en bestemt mening de ønsker å ytre. Som eksempel drar Koppen frem frasen *erta berta* til å illustrere en slik situasjon. En velkjent melodios frase som et barn med enkelhet kan benytte til å erte, skape frustrasjon og sinne hos et annet barn. (Moberg, 2014, s. 53).

2.2 Kommunikasjon

Bjørkvold hevder at den aller første fasen mot barnekulturen handler om kommunikasjonen mellom mor og barn. Både på stuebordet og ellers i hverdagen. Han sier at det ikke bare er mor som kan påvirke barnets utvikling av evnen til å kommunisere, men også øvrige familiemedlemmer. Bjørkvold påpeker viktigheten av at eventuelle søsken og barnets far er delaktige i sang og samtaler med det nyfødte barnet (Bjørkvold, 2014, S.35). I det første leveåret til barnet er det vanskelig for barnet og fokusere på to ting samtidig. Eksempelvis å leke med en gjenstand samtidig som å høre på mor eller far snakke. Bjørkvold hevder at når barnet kommer opp i syv måneders-alderen begynner barnet og tilnærme seg en kommunikasjon med foreldrene som inkluderer aspekter som til eksempel humor. Han mener da at barn på dette stadiet har utviklet evnen til å uttrykke seg gjennom lyder, grimaser og kroppslige uttrykk som får den voksne til å le. Videre skriver han at i det barnet kommer opp i to års alderen vil det ha glede av å leke med barn på samme alder og økende evne til å kommunisere med andre barn. Det vil ikke nødvendigvis være kommunikasjon gjennom ord, men fortsatt gjennom lyder og sang (Bjørkvold, 2014, S.36).

Bjørkvold sikter til at barn i denne fasen, på tross av at de leker med samme leke, ikke nødvendigvis leker den samme leken. Han hevder at det tidvis kan sees som at barna leker en slags parallell-lek, men allikevel nyter godt av hverandres selskap. I neste fase hevder han at utviklingen går i retning av at barna danner en felles relasjon, og at det oppstår direkte kommunikasjon mellom barna som leker med samme leke. Derfra blir neste steg, to barn, to leketøy, i én felles lek osv. Felles relasjoner knyttet til sang og kommunikasjon i leken kan da til eksempel være bil-, trafikk-lyder og sang. Bjørkvold skriver så i sin teori at barna møter sin neste fase mot barnekulturen i 3 årsalderen. Det er her de åpner seg ytterligere, blir mer og mer uavhengige av de voksnes trygghet, og prioriterer i stigende grad evnen til å kommunisere og leke med jevnaldrende barn (Bjørkvold, 2014, s. 36-37).

Kulset skriver i sin teori at musikk er en viktig faktor når barn skal lære seg noe nytt. For at barn skal få motivasjon til å lære noe nytt, krever det at hjernen aktiveres. I korte trekk er det oppmerksomheten og følelsene til barnet som skaper motivasjon (Kulset, 2015, s. 39). For å vekke oppmerksomheten til barn er bevegelse og musikk gode eksempler. Kulset skriver at det er en refleks hos alle mennesker at så fort noen bryter ut i sang, løftes automatisk opp blikket og oppmerksomheten rettes mot den som synger. Videre skriver hun at når man har oppnådd den oppmerksomhet man ønsker er det viktig å opprettholde den. Dette gjøres da med implementering av følelser og innlevelse, slik at barna engasjeres til å fortsette å følge med (Kulset, 2015, s. 40).

Kulset hevder i sin teori at musikk trigger hukommelsen. Det er lettere for barn å huske bokstaver eller ord når man tilføyer ordene en melodi eller rytme. Da husker ikke hjernen bare bokstaver og ord, men kobler på følelser og minner, slik at det det ubevisst blir enklere å huske (Kulset, 2015, s. 42-43). Hjerneforskeren Lozanov (1984) skriver mye om ubevisst og bevisst hukommelse. Det handler om hvordan man lærer seg det som skal læres. Den bevisste hukommelsen utvikles oftest som resultat av en passivt lyttende situasjon i et samspill mellom lytting og fokus på det som formidles. I slike tilfeller benytter man i hovedsak den venstre hjernehalvdelen. Det er i denne halvdelen hjernen best behandler områder som angår språklig forståelse, evnen til å snakke samt evnen til å skrive språket. Den ubevisste hukommelsen foregår i høyre hjernehalvdel. Her behandles og dannes forståelse for språkmelodi, musikkopplevelser, rytme, rim og indre billeddannelse. Ulike metoder man kan benytte for å aktivisere den høyre hjernehalvdel er eksempelvis klapping, bevegelse og sang. Kulset skriver at dersom man kombinerer språkformidling med sang, musikk og bevegelse, aktiviseres både høyre og venstre hjernehalvdel i større grad. Dette

resulterer i at det blir enklere for oss å feste den nyoppfattede kunnskapen til hukommelsen (Kulset, 2015, s. 46-47).

Kulset forteller videre i sin teori at tidsperioden fra man er spedbarn frem til man er omkring fem år er en svært essensiell tid for å lære seg språk. Vi kan lære et hvilket som helst språk, men i første leveår lagres i hovedsak lyder barnet hører og som benyttes ofte. Barnet systematiserer lydene basert på klang, tonefall, og den formidlende parts formidlingsmetode og danner dermed en forståelse av ordet som blir benyttet. Kulset hevder at barn i sitt første leveår fint kan ha utviklet en god språklig forståelse, og en grunnforståelse for hendelser påfølgende bruken av ordet. Barnet vil ha koblet assosiasjoner til handling mot ordene som benyttes. Tross denne språklige forståelsen, er barnet fortsatt et godt stykke unna å selv kunne benytte språket til å gjøre seg forstått (Kulset, 2015, s. 50).

I boken sin drar Kulset frem en teori om at man kan «lure» hjernen med sang. Hun skriver at det er enklere for små barn å synge en sang med tekst enn å snakke en full setning. For å forklare følgende skriver hun. Språkforståelsen ligger fordelt i begge hjernehalvdeler. På den ene siden, i wernickesområdet, del av den venstre hjernehalvdel, ligger som nevnt dette med evnen til å skrive, snakke og forstå et språk. Her finnes også evnen til å forstå ord og bokstavers betydning og setningsdannelse. Som eksempel drar Kulset frem ordet bil. Bil finnes så måte i venstre hjernehalvdel som betegnelse for et kjøretøy og en leke. I den høyre hjernehalvdel og Broccasområdet, finnes rytme, rim, musikkopplevelse, språkmelodi og indre billedannelse. I tillegg til dette er det også her man fester assosiasjoner, følelser og opplevelser til ordene man bearbeider i venstre hjernehalvdel. I eksempelet Kulset illustrerer, vil da assosiasjonene knyttet til denne bilen gjerne være følelser og opplevelser barnet har hatt ved lek med bil. Tross disse koblingene mellom hjernehalvdelen, hevder Kulset at områdene for språk og musikk kan fungere helt uavhengige av hverandre i hjernen. *”Det å synge en sangtekst og det å snakke er dermed to ulike ting”* (Kulset, 2015, s. 50). På bakgrunn av dette hevder hun altså at små barn kan få til å synge hele setninger, tross at de selv ikke klarer sammensetting av enkeltord til setninger i form av verbal språkbruk. (Kulset, 2015, s. 46, 50, 58).

2.3 Barnehagen i fokus

I rammeplanen for barnehagen 2017 står det *”Barnehagen skal legge til rette for samholdighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk”* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32).

Når det kommer til barnehagen og det personalet som jobber der er det deres oppgave og få inn musikk og sang som et tema. Legge opp til aktiviteter, samlingsstunder med sang, og andre situasjoner hvor man får inn det musikalske. Dette må til for at utviklingen skal skje. Når barnehagepersonalet lager aktiviteter med sang og musikk kan man se barna sin deltagelse i dette og bygge videre på det. (Sæther & Angelo, 2012, s. 96).

Sæther hevder at barnehagelæreren er i stand til å påvirke barns musikalske utvikling ved tilrettelegging av aktiviteter og valg av musikalsk innhold. *"Barnehagelæreren vil være formidler av verdier som får betydning for barns opplevelser og estetiske oppfatninger videre i livet"* (Sæther & Angelo, 2012, s. 73). Videre hevder han at barnehagelæreren kan, gitt at barnehagelæreren har erfaring basert på tidligere observasjoner og en anerkjennende holdning til spontan utfoldelse, bidra til å stimulere barnas musikalske utvikling. Dette kan blant annet gjøres ved å møte barna i ulike spontane dialoger, noe som igjen bidrar til å etablere et musikalsk stimulerende miljø i barnehagen (Sæther & Angelo, 2012, s. 75).

I følge Angelo er barns så vel som barnehagelærerens forutsetninger sentrale i diskusjoner om hvordan vi kan arbeide med musikk i barnehagen. Det er barnehagelæreren som har ansvaret for å lede det pedagogiske arbeidet. De kunnskaper, ferdigheter og ikke minst holdninger han eller hun bærer med seg til musikkarbeidet er avgjørende. Slike holdninger kan være resultater av egen oppvekst og erfaringer, og kan derfor prege barnehagelæreren både positivt og negativt i sin holdning til musikk, da også arbeid med musikk i barnehagen. Her vil barnehagearbeiderenes kompetanse og forutsetninger være av ulik karakter (Sæther & Angelo, 2012, s. 147).

Sæther skriver at det er begrensinger på hvor mye musikkaktiviteter det er i praksis i barnehagen, fordi personalet har sine begrensninger. Det er ikke alle som tørr å slippe seg ut av sin komfortsone og tørr å synge høyt dersom en tviler på sine egne ferdigheter. I følge Sæther så er det viktigste i barnehagen å ha mot til å tørre. Tørre å gjøre noe litt annerledes og tørre å lede en barnegruppe inn i en verden hvor man kanskje selv ikke føler seg helt komfortabel. Det handler om å ha mot til å være kreativ uten å være ekspert. Barnehagen har behov for, og de har som krav, å utvikle barns musikalitet og barna må få en ide om hva musikk er (Bakke et al, 2012, s. 85-86).

Angelo hevder at musikk ofte begrunnes med sin nytteverdi. Eksempelvis ved språkstimulering, logisk- matematisk-intelligens eller sosialt samspill. Anne Bamford (2008) hevder at barn blir dyktigere til å lese og skrive, samt trives bedre i skolesammenheng, dersom det legges til rette for godt arbeid med musikk i formidlingssituasjoner. Tilsvarende fremheves effekten i bruk av musikk i barnehagesammenheng til styrking av motorikk, samarbeidsevne, språkutvikling og liknende (Sæther & Angelo, 2012, s. 132).

"Alt kan bli til musikk hvis du vil det" (Bakke et al, 2012, s. 96). Dette er begynnelsen på en sang som Tom Næss (1993) har skrevet. Sæther skriver at dette er viktig å tenke på når man jobber i barnehagen. Musikken kan være en inspirasjonskilde til andre ting og omvendt. Videre skriver Sæther at impulser er viktig i en kreativ prosess. Når man først starter med en impuls er det bare kreativiteten som stopper en. I en kreativ prosess med en impuls som utgangspunkt er det viktig å være åpen for barns medvirkning, nye sanseinntrykk, ha åpne øynene, se seg rundt og lytte til hva man hører (Bakke et al, 2012, s. 96).

Standal skriver i sin teori at barn får forskjellige impulser når de hører på samme musikk. Videre drar han inn kulturelle tradisjoner i sin teori. For at barna skal kunne etablere musikk- og sang-tradisjoner er det viktig å eksponere dem for et bredt spekter av ulike inntrykk og opplevelser. På denne måten danner de seg nye erfaringer, og tilretteleggingen av disse nye inntrykkene må presenteres på mange forskjellige måter. Metoder som kan være til hjelp er ifølge Standal, bruk av for eksempel musikkvideoer, cd-plater, konserter, synge selv, danseforestillinger osv. (Standal, 1994, s. 25). Han påpeker at vi kan hjelpe dem med å utforske mye forskjellig, men at de selv må uttrykke det de sanser på sin egen måte. Det er viktig å støtte barnas væremåte og måten de uttrykker seg selv på (Standal, 1994, s. 26).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode:

Metode bruker man for å finne kunnskap om den problemstillingen man har, eller det problemet man skal løse (Dalland, 2012, s. 50). I forholdt til min problemstilling og det jeg vill finne ut av, har jeg valgt å bruke kvalitativ metode hvor jeg benytter meg av intervjuer. *"De kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle"* (Dalland, 2012, s. 112). Kvalitativ metode handler om å få dybde og en helhet i det man vil undersøke. Det handler om å skape *jeg-du-forholdet* til den du

intervjuer. Kvalitativ metode går også inn på å få en nærhet til feltet, altså etablere en direkte kontakt (Dalland, 2012, s. 113).

3.2 Intervju:

Jeg har valgt å bruke individuelt intervju for å kartlegge informantenes erfaringer, tanker og meninger rundt tematikken i problemstillingen min. Intervju er en samtale jeg har med en annen person. *”Det handler om raskest mulig å forstå situasjonen, og om hvordan du må snakke for å bli forstått. Det handler også om å ta vare på det som blir sagt, og å sikre seg mot misforståelser”* (Dalland, 2012, s. 151). Jeg valgte å gjennomføre enkelt-intervjuer hvor jeg hadde med meg en intervjuguide. Dalland skriver at Intervjuguiden skal kunne lede meg gjennom intervjuet og være der som en hjelp. Videre skriver Dalland at hvis spørsmålene er mer åpne er det lettere å få levende svar, mens dersom jeg følger de nedskrevne spørsmålene slavisk, vil jeg kunne få korte svar som ikke sier så mye om situasjonen (Dalland, 2012, s. 167). Jeg valgte på dette grunnlag å benytte meg av åpne spørsmål hvor jeg kunne være fleksibel og følge opp med oppfølgingsspørsmål dersom jeg ønsket videre utdyping i besvarelsen. Dalland skriver at det er viktig å observere under intervjuene og notere litt av hva man ser. Dette kan i senere tid hjelpe til med dataene man har innsamlet når man skal sette seg ned å skrive (Dalland, 2012, s. 175). Det informantene gjør rent fysisk kan være med på utdype det som blir sagt. Ansiktuttrykk og mimikk er en stor del av det som blir sagt og kan være med på tolkningen av de svarene man får (Dalland, 2012, s. 176).

3.3 Valg av informanter:

Mitt valg av informanter ble styrt av ulike faktorer. Barnehagens lokasjon ettersom barnehagen ligger i umiddelbar nærhet av min bopel. Det faktum at jeg har tilbrakt en praksisperiode i denne barnehagen i løpet av min skolegang. Praksisperioden har gitt meg direkte kjennskap til de ansatte i barnehagen, og personlige erfaringer angående hvordan barnehagen fungerer i praksis. Mine valg av informanter er gjort selektivt, og med hensikt å velge faglig sterke, fagutdannede personer med bred erfaring og kompetanse innen barnehage. Disse informantene ville etter mitt skjønn kunne svare godt og utfyllende på mine spørsmål, og gi meg en dypere forståelse der jeg søker kunnskap. I henhold til Dallands teori vil jeg dermed si at jeg valgte informanter strategisk, etter hensikt og formål (Dalland, 2012, s.163).

3.4 Etske hensyn:

Når man bruker intervjuer som metode kan det forekomme etiske dilemmaer som man må ta hensyn til. Hvordan håndtering av slike etiske utfordringer utføres er svært viktig (Dalland, 2012, s. 95). Jacobsen skriver at det er en del praktisk arbeid som må gjøres før man starter

en slik prosess. Eksempelvis samtykkeskjema, se vedlegg 1. Det er viktig å informere om at intervjuene anonymiseres, og at ingen personlige opplysninger kommer med i oppgaven (Jacobsen, 2005, s. 44). Videre påpeker han viktigheten av at informantene ikke skal kunne indentifiseres basert på informasjonen gitt i oppgaven. Dalland bekrefter dette ved å skrive at det er viktig å ivareta de menneskene man benytter seg av for å få det datagrunnlaget man trenger (Dalland, 2012, s. 95). Det er viktig å bygge opp en tillit og vise at man er til å stoles på. Dette kan gjøres ved å holde informasjonen om informanten så anonymt som mulig (Dalland, 2012, s. 183). Mine informanter har i tråd med dette blitt anonymisert ved bruk av fiktive navn og de transkriberte intervjuene er skrevet om fra eventuelle dialekter til bokmål.

3.5 Datainnsamling:

Før jeg skulle ha intervjuene mine, måtte informantene godta og samtykke til intervju via samtykkeskjema (Vedlegg 1). Jeg hadde laget en intervjuguide (vedlegg 2) som skulle hjelpe meg og komme inn på de temaene jeg ville ha svar på. I intervjuguiden hadde jeg laget rom for åpne spontane spørsmål, slik at jeg kunne få ærlige og spontane svar tilbake (Dalland, 2012, s. 167). Jeg bestemte meg for å ikke gi ut intervjuguiden før jeg skulle ha intervjuene slik at informantene ikke kunne drøfte svarene sine før akkurat der og da. Tidspunkt for intervjuene ble planlagt i samarbeid med de pedagogiske lederne. Intervjuene ble gjennomført i skjermede rom uforstyrret. Dette for å sikre kvaliteten på de intervjuene. Etersom jeg på forhånd var kjent med informantene mine, gikk samtalene lett og ledig, og jeg ble sittende et godt og relevant empirigrunnlag. Også her er oppskriften til Dalland i forhold til tilrettelegging for intervju, avskjerming og liknende fulgt (Dalland, 2012, s. 167-171).

3.6 Bearbeiding av data:

Jeg begynte bearbeidingen av dataene jeg hadde samlet inn med transkribering. Da transkriberingen av alle tre intervjuene var ferdig, la jeg inn forskjellige fargekoder i empiriene i forhold til de ulike hovedtemaene jeg hadde valgt meg. Deretter fulgte gjentatte runder med omorganisering og utforming av strukturelle oppsetninger av all innhentet data. For å finne teori til å understøtte eller motbevis empirien, benyttet jeg hovedtemaene som søkeord for å finne relevant litteratur og tilsvarende både via nett og bibliotek (Dalland, 2012, s. 182-183).

3.7 Kildekritikk:

Kildekritikk handler om hvorvidt de kildene man benytter seg av er kilder man kan stole på eller ikke. Om hvorvidt det omhandler verifiserte opplysninger eller spekulasjoner. Det er

viktig å selv vurdere om man kan bruke kildene eller ikke (Dalland, 2012, s. 67). Dalland skriver at det finnes to sider ved kildekritikk: *Kildesøking/litteratursøking* handler om *"hjelp til å finne frem til den litteraturen som best mulig kan belyse din problemstilling"* (Dalland, 2012, s. 68). Det være seg litteraturbøker, pensumbøker og de relevante artikler eller liknende man finner på nett. Den andre siden ved kildekritikk, handler om å *"gjøre rede for den litteraturen man har anvendt i oppgaven sin"* (Dalland, 2012, s. 68).

4.0 Empiri

4.1 Musikk og sang

Da jeg stilte spørsmålet om hva informantene legger i ordet musikk og hva musikk betydde for dem fikk jeg diverse ulike svar. Alma svarte: *"Da legger jeg selvsagt sang og musikk generelt. Lytting. Jeg legger rytme. Jeg legger improvisering, da, fordi barna lager sin egen musikk og leker med stemmer"*. Videre nevner hun at barna leker med lyder og rytmikk. Beate snakker mer om at det er en livsglede og legger mye av vekten på det følelsesmessige aspektet. *"Musikk for meg er noe som gjør folk glad og som kan brukes når folk er triste"* sier hun. Celine derimot snakker om musikk som en uttrykksform. *"Jeg tenker musikk betyr kommunikasjon. Det betyr glede. Det betyr en uttrykksform"*. Celine fortsetter med at det kan være et pedagogisk redskap som kan brukes for å fange opp barnas oppmerksomhet. Alma bekrefter noe av det Celine også mener. Alma snakker om at musikk og sang kan være en brobygger, veldig språkstimulerende og kontaktskapende. Videre sier Alma: *"Det er noe som er en positiv aktivitet mellom barn og voksen. Så musikk kan man bruke uendelig mye av"*. Celine legger vekt på viktigheten av å lære seg litt sanger og kunne uttrykke seg med de. *"Jeg tenker det er en viktig del av barneoppdragelsen å lære litt sanger og lære å bli glad i å uttrykke seg litt med sang og musikk"* sier hun.

4.2 Kommunikasjon

Når det kommer til hvordan musikk og sang påvirker barns kommunikasjon forteller Alma at det påvirker masse, men at de ikke er flinke nok til å bruke det i barnehagen som et kommunikasjonsmiddel. *"Vi kunne sikkert ha brukt mer av det her, og her i barnehagen hos oss har vi en del fremmedspråklige barn. Der er jo musikken en brobygger."* sier hun. Videre forteller Alma at musikken er universal og at musikk, rim, regler og sang er en fantastisk måte å lære språk og uttale på. Hun reflekterer litt rundt dette, understøtter sin egen tankegang og konstaterer at musikk og sang er ypperlige kommunikasjonsmidler, som burde benyttes oftere. Alma drar frem andre perspektiver i sin forklaring, som kommunikasjon i forhold til stemning, følelser og energinivå. Celines svar utformer seg i samme retning.

Celine sier: *"Vi har fått god hjelp med musikken her i barnehagen, spesielt siden vi har fremmedspråklige barn, så er det lettere for de å utale ordene gjennom sangen"*. Celine drodler litt frem og tilbake rundt temaet og legger til: *"..jeg ser jo at vi har mange forskjellige språk, og det er en voldsomt fin måte å lære nye språk på, å synge."* Hun fortsetter: *"da de får frem ordene i sangen, lærer man uttalen bedre også."*

Beate svarer litt annerledes enn de to andre informantene på dette spørsmålet. Hun svarer: *"når barna synger sammen lager de et fellesskap via sangen"*. Videre legger Beate vekt på barn-voksen kommunikasjonen ved å si *"De ser på hverandre og de voksne og prøver å kopiere det vi synger"*. Beate forteller ivrig om at de i barnehagen bruker musikk og sang mye i fellesskap hvor de kan smile, le, ha det gøy og skape noe sammen. *"Jeg tror at sang og musikk er en av de mest positive tilskuddene og et hjelpemiddel til å skape en fungerende barnegruppe. Og de lærer hverandre å kjenne på en positiv måte"* Forteller hun.

4.3 Barnehagen i fokus

Gjennom intervjuene vinklet jeg spørsmålene mine over mot hvor, når, hvor ofte og hvordan informantene mine benytter seg av musikk og sang i barnehagehverdagen. Både Alma og Beate svarte umiddelbart at de benytter en rekke musikalske innslag og sang hver eneste dag i barnehagen. De forklarer om forskjellige sammenhenger hvor sang er en fast rutine i hverdagen, og hvor ulike innøvde sanger rulleres på eller nye læres. Begge nevner samlingsstunder og ved måltid som slike situasjoner. Beate sier *"I samlingsstund, før lunsj, etter lunsj, under hviling og i noen aktiviteter"*. Celine snakker om det å skille på sang og musikk. Hun forteller at sang er noe de benytter seg mye av, men at det er en hel del mer jobb og planlegging som må til dersom de skal begynne å ta frem instrumenter.

Samtlige informanter forteller at de ofte benytter sanger i aktivitetsoverganger. Fra lek til felles måltid, fra måltid til hvilestund, fra måltid til soving osv.

Beate konstaterer dette på en god måte ved å si *"Vi på avdelingen fant fort ut av alle overganger gjennom dagen fungerte mye bedre om vi hadde sangsamling eller lesing"*. Alma ler litt mens hun legger til at sang også kan være et godt alternativ dersom man trenger å trenere eller hale ut tiden litt i en situasjon hvor barna må vente på noe.

Da jeg spurte informantene om når og hvordan barna benytter seg av sang på eget initiativ, svarte alle at slikt forekom mest i spontansang i leksituasjoner eller ved måltider. Alma svarer *"de bruker masse spontansang i lek"*. Dette bekrefter Beate ved å fortelle *"Jeg ser at*

de bruker spontansang i lek, gjerne rollelek og under måltider". Celine svarer: "jeg ser og hører det litt når jeg er ute, i uteleken. Også ser jeg det i rollelek. Jeg ser de organiserer samlingsstund selv, også synger de der."

4.3.1 Pedagogenes ansvar

Videre skriver informantene at det er viktig at de voksne faktisk tørr å slippe seg litt løs de også. Synge uansett stemme, og kanskje spille et instrument selv om man bare kan et eller to grep. Beate skriver at hvis en voksen tørr å slippe seg litt løs og både synge og spille, så er det enklere for barna og gjøre det samme. Mens hvis man ikke tørr, så kan det være at barna kopierer dette og ikke tørr de heller. Celine bekrefter dette: "Også er det vell litt sånn prestisje at du som voksen må tørre å dumme deg ut litt. Så man må være litt tøff, man må like det litt og tørre det selv". Celine snakker om at barnas fokus på sangen fort forsvinner når det kommer instrumenter inn i bildet. Videre sier hun "Selvfølgelig er det ikke alle som syntes det er like gøy, men vi skal hvert fall gi tilbudet til det. Og Allsidigheten. Det er ikke sikkert atte... noen som voksen kan utrykke det på forskjellig vis, vårt nivå er jo ulikt."

5.0 Drøfting

I drøftingsdelen kommer jeg til å drøfte empirien min opp mot teorien jeg har funnet, samt sette teoretikere og faglitterære teorier opp imot hverandre. Dette blir en *kumulativ* drøfting, som vil si at jeg bygger videre på en forskning som allerede er bevist, og som jeg har tillit til. Jeg har gjort meg kjent med teorien, og kommer til å trekke eventuelle sammenlikninger og motsetninger mellom teori og empiri. Jeg vil forsøke å være kritisk i drøftingen min (Dalland, 2012, s. 118).

5.1 Musikk og sang

Sæther poengterer i sin teori at det er vanskelig å finne én enkelt definisjon på begrepet musikk. Dette, fordi musikk er et stort begrep, og kan bety forskjellige ting fra menneske til menneske. (Sæther & Angelo, 2012, s. 41). Mine informanter er gode eksempler på at det finnes hold i denne uttalelsen. I deres besvarelser angående hva musikk betyr for dem, spriker svarene ganske reelt fra rent musikalske aspekter som sang, rytmer, improvisering og liknende, til følelser, språksimulerende middel, uttrykks- og kommunikasjonsform og et godt pedagogisk redskap.

Musikkprofessoren Even Rud (1996) skriver som nevnt at musikken knyttes opp mot opplevelser, erfaringer og minner. Han hevder at musikken følger oss gjennom hele livet, og

at man parallellkobler det opp mot noe vi husker i form av minner, følelser eller opplevelser (Sæther & Angelo, 2012, s. 13). Beate bekrefter dette i sitt svar angående hva musikk betyr for henne. Hun beskriver musikk som livsglede og poengterer at musikk for henne er noe som gjør henne glad, og kan benyttes når folk er triste. Celine drar også opp at musikk for henne betyr glede.

I Musikkprofessor Finn Benestads (1993) definisjon av musikk hevder han at musikk er "*Et fellesmenneskelig språk*" (Sæther & Angelo, 2012, s. 13). Koppen på sin side bekrefter dette i sin teori. Hun mener at musikk er en kommunikasjonsmetode, tilsvarende et eget språk. Med dette mener hun at mennesker kan kommunisere via musikk, tross ulike språk, men allikevel oppleve en felles forståelse (Moberg, 2014, s. 45). Også Celine legger vekt på at musikk for henne er en kommunikasjon- og uttrykksform. Både Alma og Celine hevder at musikk og sang er av stor relevans i forhold til påvirkning av barns kommunikasjonsevner innad i barnehager. De drar frem eksempler på at de har barn fra ulike nasjonaliteter i barnehagen, og at sang kan være et ypperlig kommunikasjonverktøy og en brobygger, ettersom musikk kan ansees å være et universelt språk, samt at rim, regler, musikk og sang kan benyttes som en fantastisk måte for barn å lære seg språk og orduttalelse på.

Koppen skriver at filosofene Platon, Aristoteles og Pytagoras i sin tid blant annet hevdet at musikk var noe som var delaktig i dannelsen av mennesker (Moberg, 2014, s. 45). I følge Sæther mener Rud at vårt selektive og prefererte musikkvalg vil kunne være delaktig i dannelsen av vår personlige identitet, hvordan vi uttrykker oss og hvordan vi ønsker å bli oppfattet av verden rundt oss (Sæther & Angelo, 2012, s. 13). Med bakgrunn i dette må vi kunne trekke den konklusjon at musikk har vært en essensiell faktor i dannelsen av personligheter og identitet, ikke bare i de seneste århundrer, men flere tusen år tilbake i tid.

Samtlige teoretikere og forfattere, samt informanter enes om at lyder i lek på en eller annen måte kan knyttes opp mot sang, men innfallsvinklene i teoriene varierer noe.

Bjørkvold, Sæther, Standal og Koppen skriver på ulike vis at spontansang er en viktig del av barns hverdag, og at dette er noe man kan registrere hos små barn allerede fra fødselen. Da i form av lyder og ulike toner. Koppen går så langt at hun kaller nyfødte spedbarn som et umiddelbart syngende folkeslag (Moberg, 2014, s. 52). Det fremkommer i samtlige teorier at spontansangen utvikles etter hvert som barnene blir større. Lydene går fra enkle og usammenhengende, til lyder med sammenheng og flyt, og derfra videre til mer eller mindre

selvkomponerte strofer med tillaget melodi. Dette må kunne knyttes opp mot utvikling av barns språkferdigheter. Standal beskriver dette med at spontansang ofte blir benyttet til å imitere den aktivitet barna holder på med og synes er spennende (Standal, 1994, s. 35). Lydene kan omfatte imitering av lyder knyttet til leketøy, som brumming ved bruk av lekebil, eller prinsessesang dersom en jentunge har kledd seg som et av sine forbilder. Både Standal og Koppen hevder at spontansang ofte kan gjenkjennes på tonene og melodiene som synges, men at tekst gjerne er byttet ut med nye strofer eller bare nynning (Moberg, 2014, s. 52, Standal, 1994, s. 35). Alma sier i sin besvarelse at barna i barnehagen benytter rikelig med spontansang. Både Beate og Celine bekrefter det samme. De påpeker at spontansangen gjerne kommer frem gjennom rollelek, i selvorganiserte samlingsstunder og ved måltider. Jeg ser her en klar kobling mellom teori og hva informantene forteller om i praksis.

For å gå et steg nærmere problemstillingen min i drøftingen går jeg nå over på hva de ulike forfatterne og teoretikerne samt informantene mener om sang og musikk i hverdagen i forhold til barns utvikling av kommunikasjonsevne og språkferdigheter.

Både Sæther og Kulset hevder at små barn vil kunne lære seg deler av tekster via sang og musikk, selv før de er i stand til å snakke hele setninger eller syngre hele sanger. (Sæther & Angelo, 2012, s.105). Dette på grunn av at teksten er knyttet til en melodi, som barnet får et forhold til. Kulset skriver i sin teori at musikk er en viktig faktor når barn skal lære seg noe nytt. Hun mener at musikk skaper lyd og bevegelser, som skaper oppmerksomhet hos barnet, som igjen aktiviserer hjernen hos barnet og skaper motivasjon til å lære. Videre hevder hun at musikk trigger hukommelse. At det blir lettere for barn å huske ord og bokstaver, dersom man tilføyer ordene melodi og toner. Hun mener at hjernen kobler musikk opp mot minner og opplevelser, som deretter parallellkobles mot innholdet i teksten og dermed tigger økt læringsevne (Kulset, 2015, s. 40-43). Også hjerneforskeren Lozanov (1984) underbygger denne teorien ifølge Kulset. I sin forklaring av hvordan hjernen bearbeider musikk, sang og tale, hever Kulset at Lozanov bekrefter hennes teori om at musikk og sang har direkte innvirkning på barns utvikling av språkferdigheter, språkforståelse, formidlings- og kommunikasjonsevne. Også Anne Bamford (2008) understøtter disse teoriene ifølge Sæther ved å hevde at barn blir dyktigere til å lese og skrive, utvikler bedre motoriske evner, samarbeidsevne og språkutvikling, dersom det tilrettelegges for god bruk av musikk og sang i formidlingssituasjoner (Sæther & Angelo, 2012, s. 132). Jeg tolker det slik at det er en klar sammenheng mellom teoriene til Sæther,

Anne Bamford, Kulseth og Lozanov i forhold til utvikling av barns kommunikasjonsevne og språkferdigheter.

Sæther hevder videre at barnehagelæreren har direkte påvirkningskraft og muligheter til å påvirke barns musikalske utvikling ved å tilrettelegge for bruk av musikk og sang i barnehageaktiviteter, samt bidra til spontan utfoldelse og stimulere med åpenhet, mottak og innlevelse på slike utfoldelser. (Sæther & Angelo, 2012, s. 73- 75). Rammeplanen stadfester at barnehagen skal tilrettelegge for kreativitet i barnehagen ved at barna skal få være delaktige i å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Beate konstaterer at de i sin avdeling benytter sang og musikk fast i barnehagehverdagen både gjennom lek, i samlingsstunder og ved hvile. Videre forklarer hun at de har funnet ut av at alle overgangssituasjoner der man går fra en aktivitet til en annen fungerer bedre ved å inkludere musikk og sang i slike situasjoner. Dette bekreftes av Alma og Celine.

Sæther legger vekt på at de barnehageansattes kompetanse, ansvar, ferdigheter og selvsikkerhet er av relevans for kvaliteten på den influens og formidlingsevne de ansatte har ovenfor barna. Han påpeker også at mengden av slike musikalske aktiviteter i barnehagen begrenses av personalets evner og personlige begrensninger (Bakke et al, 2012, s. 85-86). Informantene enes om at det er viktig at de barnehageansatte ikke setter for strenge begrensninger for seg selv i forhold til bruk av sang og musikk i formidlingssituasjoner. At de må tørre å synge med den stemmen de har, musikalsk begavet eller ikke. Beate forklarer at barn påvirkes av de voksnes deltagelse. Dersom de voksne ikke tør synge, vil dette kunne smitte over på barna og motsatt. Celine forklarer at også de benytter seg mye av sang i sin avdeling, men at bruk av instrumenter stiller større krav til personalet i form av planlegging og gjennomføring. Hun nevner videre at det eksisterer ulik kompetanse, nivåer og formidlingsevne blant de ansatte ettersom alle ansatte er ulike. Dette underbygger Sæthers teori.

Gjennom drøftingen finner jeg at det foreligger klare sammenhenger mellom ulike teorier og at disse teoriene passer opp mot, og i stor grad benyttes i praksis i barnehagehverdagen i mine informanternes respektive barnehager. Dog nevnes det at musikk og sang kunne vært utnyttet enda mer i praksis.

6.0 Avslutning

Før jeg startet bachelorprosessen hadde jeg en vag formening av hvordan pedagogiske ledere benyttet musikk og sang i barnehagen. Jeg trodde fra mitt daværende ståsted at sang og musikk først og fremst kun var til lek og hygge. Det var først når jeg begynte å lese teori i barnehageutdanningen at jeg koblet at det måtte finnes en dypere sammenheng mellom sang og musikk og barns utvikling av kommunikasjonsevner og språkferdigheter. Dette trigget min interesse, og jeg fant tidlig ut dette var noe jeg ville gå nærmere i dybden på når bacheloroppgaven nærmet seg. Det jeg har lært gjennom denne prosessen er at mine nyvunnede kunnskap viste seg å være rett. Gjennom teorien og empirien jeg har jobbet med, fant jeg ut at musikk og sang har stor innvirkning på barns utvikling i form av språkferdigheter og kommunikasjonsevner. Det viser seg at pedagogiske ledere innehar et stort ansvar rundt dette med hvordan formidle kunnskap via sang og musikk til barn. Innad dette ansvaret går også en forståelse for kvantum av kunnskap som skal formidles, og formidlingsmetodene som tas i bruk for å oppnå ønskede resultater. Ved å fordype meg i problemstillingen har jeg økt min kompetanse rundt tematikken betydelig, og dette er noe jeg ser frem til å ta med meg videre i min yrkesaktive hverdag.

6.1 Konklusjon

Problemstillingen min lyder som følgende: *"Hvordan kan pedagogiske ledere benytte musikk og sang i barnehagehverdagen til utvikling av barns kommunikasjonsevne og språkferdigheter?"*

Min konklusjon blir derav slik. De pedagogiske lederne kan tilrettelegge for mer bruk av sang og musikk i alle aspekter av barnehagehverdagen. De kan implementere et grunnfokus hos de ansatte å se etter konkrete utviklinger som skjer hos barna som følge av dere økte fokus på bruk av sang og musikk i barnehagen. Dette kan de gjøre ved å stille strengere krav til bruk av musikk og sang i barnehagen i form av kompetanse og utførelse av musikalske aktiviteter. Et eksempel på dette er øke kvantum av sanger som benyttes og selektivt velge sanger som gir stimuli på de områder av utvikling man ønsker å styrke, enten det er kommunikasjonsevne eller språkutvikling. Eksempelvis rim og regler til melodi som kan knyttes direkte opp mot språkferdigheter og mestring. ABC –sangen kan være et slikt eksempel. Ved å observere og erkjenne at slike endringer finner sted, kan de videreutvikle kompetanseområdet og formidlingsmetodene som benyttes til å styrke barns språkferdigheter og kommunikasjonsevner.

7.0 Litteraturliste

Sæther, M & Angelo, E. (red.). (2012). *Barnet og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sæther, M. (2012). Det skapende barnet. I Sæther, M & Angelo, E. (red.), *Barnet og musikken* (s.99). Oslo: Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Jacobsen, D. -I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? – Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Standal, K. A. (1994). *Bevegelseslek, musikk og drama i barnehage og skolefritidsordninger*. Oslo: Universitetsforlaget

Bjørkvold, J. R. (2014). *Det musiske mennesket*. Oslo: Freidig Forlag.

Moberg, M. L. (Red). (2014). *Leik og skapende aktiviteter*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Kulset, N. B. (2015). *Musikk og andrespråk*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplanen for barnehagen*. Oslo: Pedlex.

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1

8.1 Informasjonsskriv og samtykkeskjema for intervju

Jeg heter Marte Engh og er en student ved Høyskolen i Vestfold – avdeling Sogndal. Jeg går siste året mitt på barnehagelærer og holder nå på med å skrive min avsluttende bacheloroppgave. Temaet mitt er musikk og sang i barnehage og lurer på hvordan dette påvirker barna i barnehagen. For å få den informasjonen jeg trenger til min oppgaveskriving lurte jeg på om jeg kunne få intervju deg.

Jeg ønsker å bruke deg som en informant til å samle inn data jeg trenger til min bacheloroppgave. Under intervjuet kommer jeg å benytte meg av en lydopptaker for å få mest mulig korrekt informasjon nedskrevet i oppgaven min. Jeg kommer til å transkribere det som sies, for så å slette opptaket senest 2 uker etter intervjuet.

Oppgaven anonymiseres. Det vil ikke være mulig å gjenkjenne informanten eller barnehagen ut i fra det jeg skriver i min oppgave. Ingen personlig eller sporbar informasjon vil bli benyttet i oppgavebesvarelsen. Lurer du på noe i forholdt til dette kan jeg nås på;

Marte Engh:

Telefon: *****

Mail: *****@*****.com

Samtykke

Jeg ber om samtykke dersom at du har lest og forstått innholdet i dette skrevet.

Sted

Signatur

Dato

Vedlegg 2

8.2 Intervjuguide

- 1) Hva heter du og hvor gammel er du?
- 2) Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?
- 3) Hva betyr musikk for deg
- 4) Hva legger du i ordet musikk?
- 5) Hvordan bruker du musikk i barnehagehverdagen?
  - a. Og hvordan påvirker dette barnas kommunikasjon?
  - b. Opplever du at alder på barna har noe å si på hvordan de opplever musikken? Hvordan?
  - c. Opplever du at det har noe å si om barna kan sangtekstene? Hvordan?
- 6) Bruker barn musikk og sang når de kommuniserer? Hvordan?
- 7) Hvilken erfaring har du med musikk og sang i barnehagen?
- 8) Hvor mye og når bruker du musikk i barnehagehverdagen?

Marte Engh